

DKAB BÖLÜMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİSAYAR VE İNTERNET KULLANMA DURUMLARI VE YETERLİKLERİ

YAKUP KESKİN*

Religious Culture and Ethical Studies Students' Computer and Internet Use and Competencies

Abstract: In The aim of this research was to find out the levels of computer literacy of the students attending Religious Culture and Moral Studies Teaching Departments (RCMSD). The participants of this research study were 271 pre-service teachers in the RCMSDs from 6 different universities in Turkey.

According to the results of analysis we have carried out;

Most of the participants have expressed that they do not have internet access at their dwelling places but they can use the internet frequently. When we compare the participants' responses by their gender, we found that male students use the internet more than females. Comparisons of the results between participants at different universities also revealed that there was a difference in terms of participants' access to internet.

Twenty percent of the participants consider themselves incompetent on use of internet and computer technologies. Additionally, the participants reported that they use the internet mostly to access the information related to the subjects of their study program.

* Yrd. Doç. Dr. OMÜ Eğitim Fakültesi İDKAB Bölümü [ykeskin@omu.edu.tr].

Key Words: Information technology, computer competency, internet use, religious education.

Özet: Bu araştırma; eğitim fakülteleri Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) Öğretmenliği Bölümleri öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık durumlarını anlamaya yöneliktir. Evreni Türkiye'deki eğitim fakülteleri bünyesindeki DKAB Bölümü öğrencileri olan bu çalışmanın örnekleme, 6 DKAB bölümünden toplam 271 öğrenciden oluşmaktadır.

Yapılan analizlerin sonuçlarına göre;

Çalışmaya katılanların çoğu ikamet ettikleri yerde internete erişim imkânlarının olmadığını buna karşılık seyrek de olsa interneti kullandıklarını ifade etmektedirler. Cinsiyete göre karşılaştırma yapıldığında erkeklerin bayanlara oranla interneti daha fazla kullandıkları, bölümler bazında karşılaştırma yapıldığında ise bazı üniversitelerde okuyanların diğerlerine göre internete daha az girdikleri görülmüştür.

Katılımcıların %20'si kendilerini bilgisayar ve internet teknolojileri konusunda yetersiz olduklarını düşünmektedirler. Bununla beraber, interneti en çok ders, en az ise ders dışı bilgiye ulaşma amacıyla kullanmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Bilişim teknolojileri, bilgisayar yeterliliği, internet kullanımı, din eğitimi.

Giriş

İçerisinde bulunduğumuz 21. Yüzyılın gereklerine uygun olarak bilgi iletişim teknolojilerinin her alanda yaygın bir biçimde kullanıldığını, bazı sektörler için teknolojinin vazgeçilmez bir unsur olduğunu gözlemlemekteyiz. Günlük hayatın hemen hemen her alanında gözlemlenen bu değişim, eğitim alanında da gerçekleştirilmeye çalışılmakta olup bu konuda değişik ortam ve amaçlar doğrultusunda teknolojinin eğitim-öğretim faaliyetlerine entegrasyonu sağlanmaya çalışılmaktadır.¹ Akkoyunlu ve Kurbanoğlu'nun da belirttiği gibi bilgisayar teknolojileri, sadece öğrenme ve öğretme aracı

¹ Öztürk Başak Akteke, Fatih Arı, Okan Kubuş, Tarkan Gürbüz, Kürşat Çağıltay, (Öğretim Teknolojileri Destek Ofisleri ve Üniversitedeki Roller), X. Akademik Bilişim Konferansı Bildiri Kitapçığı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 2008, s. 297-302.

olmayıp bilgiye ulaşma, bilginin işlenmesi ve iletilmesinde de önemli roller üstlenmektedir.²

Teknolojinin gelişim periyodu incelendiğinde 1990'lı yılların çalışmaları daha çok bilgisayar destekli eğitime odaklanmış iken günümüzde bu tür çalışmalar, teknolojinin bir destek unsuru olmasının ötesinde öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesinde öne çıkan temel faktörlerden biri olarak ele alınmaktadır. Teknolojiye erişim, teknolojinin eleştirel düşüncenin gelişimine katkısı, yapılandırmacı yaklaşımla teknoloji kullanımı ve teknolojiden etkin bir şekilde yararlanmak için gerekli unsurlar güncel çalışmalarda irdelenen konulardan bazılarıdır.³

Bilgi çağında bilim ve teknolojinin önemi giderek artmaktadır. Büyük kitlelere işlevsel eğitim hizmeti götürmek, insan kaynaklarını daha yararlı duruma getirmek, daha yüksek kaliteli eğitim sağlamak, bireysel farklılıkları ve toplumun isteklerini karşılayabilmek, eğitim uygulamalarının etkinliğini artırmak, verimi yükseltmek, maliyeti düşürmek, var olan olanaklardan en iyi biçimde yararlanmak gibi konular günün en önemli ve meydan okuyucu eğitim sorunlarıdır. Bu durum, programların, ders konularının ve öğretim materyallerinin sürekli olarak yenilenmesini, öğrenci ve öğretmenlere yeni bilgilerin zamanında ve etkin biçimde ulaştırılmasını gerektirmektedir.⁴

Son onlu yıllarda sürekli gelişme kaydeden teknoloji, bilişim fırsatlarını eğitim ve öğretim alanına sunmuştur. Basılı materyallerden başlayıp, kaset, film, dil laboratuvarları, çok boyutlu görsel-ışitsel araç ve gereçlerle desteklenmiş eğitim öğretim süreçleri bilgisayarların yaygınlaşması ile bilgisayar destekli eğitim - öğretim ortamlarını uygulanabilir hale getirmiştir. Böylelikle internet temelli eğitimin de zemini hazırlanmıştır.

² Buket Akkoyunlu, Serap Kurbanoglu, (Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı ve Bilgisayar Öz-Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma), *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2003, sayı: 24, s.1-10.

³ Larry Cuban, (High-tech schools and low tech teaching), *Journal of Computing in Teacher Education*, 1998, sayı: 14 (2), s. 6-7.

⁴ Cevat Alkan, *Eğitim Teknolojisi*, Anı Yayıncılık, Ankara 1998, s., 2.

Bu bağlamda gelişmiş ülkelerde yapılan çalışmalarla da tespit edildiği gibi öğretmenlerin teknoloji hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahip olması teknoloji destekli eğitim-öğretim faaliyetlerinde başarıya ulaşmada en önemli faktörlerden birisi olarak görülmüştür.⁵ Öğretmen adaylarının eğitimleri devam ederken bu tür bilgi ve becerileri elde etmesinin önemi değişik boyutları ile tartışılmıştır. Bu sebepten dolayı bu çalışmada Eğitim Fakülteleri Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Bölümü öğrencilerinin bilgi iletişim teknolojileri konusunda ne derece yeterli oldukları, onların bilgisayar ve internet uygulamalarının ne derece gerekli olduğuna ait görüşleri incelenmiştir.

Problem Durumu

Günümüzün hızla değişen ve gelişen dünyasında öğretmenlerin sorumlulukları da alanlarında uzmanlık, teknoloji kullanımında yeterlik, birlikte çalışma ve öğrenci gelişimini takip etmeyi de kapsayacak şekilde karmaşıklaşmaktadır.

Bilişim teknolojileri, öğretmenlerin yukarıda ifade edilen sorumluluklarını yerine getirebilmelerinde destek olmasının yanında sağladığı sanal işbirliği ortamları ile de onların mesleki ve bireysel gelişimlerine katkı sağlamaktadır.⁶

Kelime işlemciler ve internet öğretmen ve öğrenciler için en faydalı teknoloji durumundadır. ABD’de 2200 öğretmenin katıldığı bir anketin sonuçlarına göre öğretmenler interneti en çok eğitsel amaçlar için kullanmaktadır.⁷ Alanyazında çokça belirtildiği üzere, bilgisayar ve internet teknolojileri öğrencilerin eğitime ulaşmasında, müfredatın ve öğretimin geliştirilmesinde ve öğretmenlerin verimliliğinin artırılmasında önemli

⁵ Barbara L. Ludlow, (Technology and Teacher Education in Special Education: Disaster or Deliverance?), *Teacher Education and Special Education*, 2001, Sayı: 24 (2), s. 144-145.

⁶ Carmen L Chavez, (Students Take Flight with Daedalus: Learning Spanish in a Networked Classroom), *Foreign Language Annals*, 1997, sayı: 30 (1), s. 28-29.

⁷ Joe Barker, (Web Page Evaluation Checklist), *The Teaching Library, University of California, Berkeler*. http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/Guides/Internet/EvalForm_General_Barker.pdf (Erişim tar. 17 Mart 2011).

roller oynamaktadır.⁸ Buna rağmen bilgisayar ve internet kullanımı ve yeterliliklerinin öğretmenler ve öğretmen adayları için önemi üzerinde ülkemizde yeterince durulmamıştır.⁹

Bu çalışma, öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet teknolojilerini kullanma durumlarının tespit edilmesine yardımcı olmasının yanı sıra, daha sonra yapılacak çalışmalara ışık tutması açısından önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın başlıca dört amacı vardır:

1. Eğitim Fakülteleri DKAB Bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin bilgisayar ve internete erişim imkânları nedir?
2. DKAB Bölümleri öğrencileri interneti ne sıklıkta kullanmaktadırlar?
3. DKAB Bölümleri öğrencileri bilgisayar ve internet teknolojileri konusunda kendilerini ne kadar yeterli görmektedirler?
4. DKAB Bölümleri öğrencileri interneti en çok hangi amaç için kullanmaktadırlar?

215

OMÜİFD

Bu çalışmanın bağımsız değişkenleri; öğrencilerin devam ettikleri üniversiteler, sınıflar ve cinsiyet özellikleridir. Çalışmanın bağımlı değişkenleri ise; öğrencilerin bilgisayar ve internete erişim imkânları, interneti kullanma sıklıkları, öğrencilerin bilgisayar ve internet teknolojileri konusunda kendilerini yeterli görme düzeyleri ve interneti kullanma amaçlarıdır.

Yöntem

Bu bölüm, genel tarama modeli uygulanarak yapılan araştırmanın evren ve örnekleme ile araştırmada kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin bilgileri içermektedir.

⁸ Michael Awoloye, William Siyanbola, Abiodun Egbetokun, Thomas Yesufu and Joan Adewoyin, (Pattern of Computer and Internet Use among Teachers in Higher Institutions in Nigeria), *The International Journal Of Learning*, 2008, sayı: 15, http://mpr.ub.uni-muenchen.de/25226/1/MPRA_paper_25226.pdf (Erişim Tar. 16 haziran 2011); Anunobi V. Chinwe, (Dynamics of Internet Usage: A case of students of the Federal University of Technology Owerri (Nigeria) *Educational Research and Reviews*, 2006, sayı: 1 (6), s. 192. <http://www.academicjournals.org/ERR> (Erişim Tar. 9 mart 2011)

⁹ Naki Erdemir, Hasan Bakırcı, Ecevit Eyduvan, (Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknolojiyi Kullanabilme Özgüvenlerinin Tespiti), *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 2009, Sayı: 3, s.100-1.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2009-2010 eğitim öğretim yılında ulusal düzeyde eğitim fakülteleri bünyesinde faaliyet gösteren 17 DKAB bölümünde öğrenim gören 1807'si erkek, 1213'ü bayan olmak üzere toplam 3020 öğrencidir.¹⁰ Araştırmanın örnekleme ise 6 DKAB bölümünde öğrenim gören toplam 1116 öğrenciden 271'i dâhil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmaya temel olan veri toplama aracı 51 maddeden oluşan bir anketdir. Ancak araştırmanın amacında belirtilen sorulara cevap veren 8 maddeden elde edilen veriler bu çalışmada kullanılmış olup, bunların 3'ü öğrencilerin demografik özelliklerini tespit etmeye, 5'i ise çalışmanın amaçlarında belirtilen, bilgisayar ve internete erişim, interneti kullanma sıklığı, bilişim teknolojileri konusunda yeterlilik durumu ve interneti kullanım amaçları hakkında bilgi toplamaya yöneliktir.

Çalışmada kullanılan bu anket, alan uzmanı öğretim üyelerinin görüşleri ve değerlendirmeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Veri Çözümleme Teknikleri

Katılımcılardan alınan yanıtlara göre, her bir madde için frekans dağılımı ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Bazı maddeler de parametrik olmayan istatistiksel yöntemler (Ki-kare, Kruskal-Wallis testleri gibi) kullanılarak çözümlenmiştir.

Bulgular ve yorum

Bu bölümde araştırmaya katılan örneklemin önce genel özellikleri verilmiş, ardından çalışmanın giriş kısmında belirtilen araştırma soruları cevaplanmıştır.

1. Örneklemin Genel Özellikleri

Ankete cevap veren DKAB Bölümü öğrencilerinin demografik özellikleri ile ilgili elde edilen veriler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

¹⁰ DKAB bölümü öğrenci sayıları hakkında bk., http://www.osym.gov.tr/dosya/1-56170/h/13_ogretimalanlisansogrencisay.pdf (Erişim Tar. 11 Şubat 2011).

Tablo 1'e göre ankete altı üniversitenin eğitim fakülteleri DKAB Bölümü öğrencilerinden 145'i (%54) erkek, 125'i bayan (%46) olmak üzere toplam 271 öğrenci katılmıştır.¹¹

Tablo 1: DKAB öğrencilerin cinsiyet ve üniversitelere göre dağılımı.

Üniversite	Cinsiyet		Toplam	Yüzde
	Erkek	Bayan		
Çukurova Üniversitesi	28	20	48	17.7
Dokuz Eylül Üniversitesi	18	30	48	17.7
Fırat Üniversitesi	22	25	47	17.3
Harran Üniversitesi	34	14	48	17.7
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	24	22	46	17.0
Uludağ Üniversitesi	19	15	34	12.5
Toplam	145	125	271	100.0

Tablo 2'ye göre ankete katılan öğrencilerin % 40'ı 1. sınıf, %22'si 2. sınıf, %28'i 3. Sınıf ve %22'si ise 4. sınıfta okumaktadır. Üç öğrenci bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin okudukları sınıflara göre dağılımı

Sınıf	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Cevapsız	Toplam
Frekans	110	60	76	22	3	271
Yüzde	40.6	22.1	28.0	8.1	1.1	100

217
OMÜİFD

2. DKAB Bölümleri Öğrencilerinin Bilgisayar ve İnternet Okur-Yazarlık Durumları

a. DKAB Bölümleri Öğrencilerinin Bilgisayar Ve İnternete Erişim İmkânları

Örnekleme oluşturan DKAB öğrencilerinin bilgisayara erişebilirlik ve bilgisayar okuryazarlık durumları irdelendiğinde aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır

Tablo 3: Öğrencilerin bilgisayar ve internete erişim imkânları

Evinizde (yurttan) internete bağlanabileceğiniz bir bilgisayar var mı?	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Frekans	92	175	4	271
Yüzde	33.9	64.6	1.5	100

¹¹ DKAB bölümü öğrenci sayıları hakkında bk., http://www.osym.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF8DF7C92FCA5B4D05367EE_C3328026340. (Erişim tar. 11 Şubat 2011).

Örneklemleri oluşturan DKAB öğrencilerinin ikamet ettikleri yerlerde internete bağlanabilecekleri bilgisayarları olanların oranı %33.9 iken, internete bağlanabilecekleri bilgisayarları olmayanların oranı % 64.6'dır. Bu oran ankete cevap veren öğrencilerin nerdeyse 2/3'nün internete bağlanabilecekleri bilgisayarları olmadığı anlamına gelmektedir. İlgili soruya dört öğrenci cevap vermemiştir (Bk., Tablo 3).

Tablo 4: Üniversitelere göre bilgisayar ve internete erişim imkânı

Evinizde (yurttan) internete bağlanabileceğiniz bir bilgisayar var mı?	Evet (%)	Hayır (%)	Cevapsız (%)	Toplam	(χ^2)	Sd	P
Çukurova Üniversitesi	20.8	75.0	4.2	100	7.17	5	.21
Fırat Üniversitesi	34.0	63.8	2.1	100			
Dokuz Eylül Üniversitesi.	29.2	70.8	0	100			
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	45.7	54.3	0	100			
Uludağ Üniversitesi	35.3	64.7	0	100			
Harran Üniversitesi	39.6	58.3	2.1	100			

218
OMÜİFD

Ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversitelere göre internete bağlanma imkânı açısından farklılaşma olmadığı Kruskal-Wallis (χ^2) testi sonuçlarından anlaşılmaktadır ($\chi^2 = 7.17$; Sd = 5) (Tablo 4).

Tablo 5: Sınıflar düzeyinde bilgisayar ve internete erişim imkânı

Evinizde (yurttan) internete bağlanabileceğiniz bir bilgisayar var mı?	Evet (%)	Hayır (%)	Toplam (%)	(χ^2)	Sd	P
1.Sınıf	29.4	70.6	100	4.48	3	0.22
2.Sınıf	42.4	57.6	100			
3.Sınıf	39.5	60.5	100			
4.Sınıf	25.0	75.0	100			

Ankete cevap veren öğrencilerin sınıflar düzeyinde barındıkları yerlerde internete bağlanabilecekleri bilgisayar olup olmama durumları karşılaştırıldığında; Tablo 5'te görüldüğü üzere barındıkları yerlerde internete erişim imkanına en fazla %42.4 ile 2. Sınıf öğrencileri sahip iken bu imkana en az sahip olanlar %25'lik oranla 4. Sınıf öğrencileridir.

Sınıflar arası karşılaştırma amacıyla uygulanan Kruskal-Wallis testi sonucuna göre internete erişim imkânı bakımından öğrenciler benzerlik göstermektedirler ($\chi^2 = 4.48$; Sd = 3) tablo 5.

Tablo 6: Cinsiyete göre bilgisayar ve internete erişim imkânı

Evinizde (yurtta) internete bağlanabileceğiniz bir bilgisayar var mı?	Erkek				Bayan			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Frekans	50	93	2	145	42	82	1	125
Yüzde	34.5	64.1	1.4	100	33.6	65.6	0.8	100

Erkek ve Bayan öğrencilerin bilgisayara erişim imkânlarının birbirine oldukça yakın olduğu (sırasıyla % 34.5 ve % 33.6) Tablo 6’da görülmektedir. Mann-Whitney testi sonuçları da bu tespiti desteklemektedir ($U(n_1=143, n_2=124) = 8769$).

b. Öğrencilerin İnterneti Kullanma Sıklığı

İnternetin öğrenciler tarafından kullanılma sıklığı örneklemin tümü, üniversite, sınıf ve cinsiyet açılarından incelenmiştir. Buna göre elde edilen veriler aşağıdaki tablolarda karşılaştırılmıştır.

Tablo 7: Öğrencilerin interneti kullanma sıklığı

İnterneti hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?	Her gün	Haftada birkaç gün	İki haftada birkaç gün	Çok fazla kullanılmıyor	Cevapsız	Toplam
Frekans	46	118	33	68	6	271
Yüzde	17.0	43.5	12.2	25.1	2.2	100

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi örneklemin % 43.5’i interneti haftada birkaç gün kullanırken, % 17’si her gün, %12.2’si iki haftada birkaç gün kullanmaktadır. İnterneti çok fazla kullanmayanlar ise % 25.2’dir. Buna göre örneklemin çoğunluğu (%60.5) interneti haftada birkaç gün kullanmaktadır. Bu bilgiler ışığında katılımcıların büyük çoğunluğunun seyrek de olsa interneti kullandıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 8: Üniversitelere göre internet kullanım sıklığı

İnterneti hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?	Her gün (%)	Haftada birkaç gün (%)	İki haftada birkaç gün (%)	Çok fazla kullanılmıyor (%)	χ^2	Sd.	P
Çukurova Üniversitesi	10.4	41.7	14.6	33.3	23.71	5	.00
Fırat Üniversitesi	23.4	34.0	4.3	29.8			
Dokuz Eylül Üniversitesi	14.6	41.7	20.8	22.9			
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	34.8	47.8	10.9	4.3			
Uludağ Üniversitesi	8.8	61.8	8.8	20.6			
Harran Üniversitesi	8.3	39.6	12.5	37.5			

Bölümler açısından internet kullanım sıklığı ile ilgili karşılaştırma yapıldığında interneti her gün kullanan öğrenci oranı en çok OMÜ'de iken bu oran en az Harran Üniversitesindedir.

İnternet kullanım sıklığına bakıldığında bölümler arasında istatistiksel farklılaşma olduğu Tablo 8'de de görüldüğü gibi Kruskal Wallis χ^2 testi sonucuyla da desteklenmektedir ($\chi^2=23.71$; Sd=5; P=.00).

Hangi üniversitede okuyan DKAB bölümü öğrencilerin interneti daha sık kullandığını tespit etmek için ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Buna göre; ikili karşılaştırma için Bonferroni düzeltilmiş 1. tip hata payı 0.003 olarak hesaplanmıştır.

Üniversiteler arasında P = .003 düzeyinde yapılan ikili karşılaştırmalar için kullanılan Mann-Whitney testi sonuçlarına göre; OMÜ öğrencileri Çukurova, Harran ve Dokuz Eylül Üniversitesi öğrencilerinden daha sık internet kullanmaktadırlar.

Tablo 9: Sınıflar düzeyinde internet kullanım sıklığı

İnterneti hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?	Her gün (%)	Haftada birkaç gün (%)	İki haftada birkaç gün (%)	Çok fazla kullanılmıyor (%)	(χ^2)	Sd	P
1.Sınıf	14.0	46.7	8.4	30.8	5.98	3	0.11
2.Sınıf	21.1	49.1	10.5	19.3			
3.Sınıf	22.4	40.8	17.1	19.7			
4.Sınıf	9.1	36.4	18.2	36.4			
Toplam	17.6	44.7	12.2	25.6			

Tablo 9’da görüldüğü üzere, sınıflar düzeyinde internet kullanım sıklığı ile ilgili soruya cevap veren öğrencilerin %17.6’sı interneti her gün, %44.7’si haftada birkaç gün, %12.2’si iki haftada bir kaç gün, %25.6’sı ise çok fazla kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Sınıflar bazında bakıldığında 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin %60’ından fazlası interneti her gün veya haftada birkaç gün kullanmaktadır.

2. ve 3. sınıf öğrencilerinin %20’ye yakını, 1. sınıf öğrencilerinin %30’u, 4. sınıf öğrencilerinin ise %36.4’ü interneti çok fazla kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. 4.sınıf öğrencilerinin, meslek ya da kariyer sınavlarına hazırlandıklarından dolayı, diğer sınıflardaki öğrencilere oranla interneti daha az kullandıkları düşünülebilir.

Parametrik olmayan test sonuçlarına göre sınıflar arası karşılaştırma yapıldığında interneti kullanma sıklığı bakımından öğrenciler arasında anlamlı farklılaşmanın olmadığı anlaşılmaktadır ($\chi^2=5.98$; Sd=3).

Tablo 10: Cinsiyete göre internet kullanım sıklığı

İnterneti hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?	Her gün (%)	Haftada birkaç gün (%)	İki haftada birkaç gün (%)	Çok fazla kullanılmıyor (%)	χ^2	Sd	P
Erkek	18.4	55.2	8.8	15.2	18.75	3	.00
Bayan	15.9	33.8	15.2	33.8			

Cinsiyete göre internet kullanım sıklığı karşılaştırıldığında erkeklerin %73.6’sı haftada en az birkaç gün interneti kullanırken, bu oran Bayanlarda %49.7’ye düşmektedir. Aradaki farklılaşma istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=18.75$; Sd. =3) (Tablo 10).

c. Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Teknolojileri Konusundaki Yeterlilik Durumları

Öğrencilerin bilgisayar ve internet teknolojileri konusundaki yeterlilik düzeyleri de örneklemin tümü, üniversite, sınıf ve cinsiyet açılarından incelenmiştir. Buna göre elde edilen veriler aşağıdaki tablolarda karşılaştırılmıştır.

Tablo 11: Öğrencilerin internet ve bilgisayar teknolojisi yeterlilik durumları

Kendinizi internet ve bilgisayar teknolojileri konusunda ne kadar yeterli buluyorsunuz?	İyi düzeyde	Orta düzeyde	Yetersiz düzeyde	Cevapsız	Toplam
Frekans	73	138	56	4	271
Yüzde	26.9	50.9	20.7	5.2	100

Ankette, internet ve bilgisayar teknolojileri konusunda kendisini orta düzeyde yeterli bulanların oranı %50.9, iyi düzeyde bulanların oranı %26.9, kendisini yetersiz bulanların oranı %20.7'dir. İlgili soruya 4 öğrenci cevap vermemiştir (Tablo 11).

Tablo 12: Üniversitelere göre internet ve bilgisayar teknolojisi yeterlilik durumları

Kendinizi internet ve bilgisayar teknolojileri konusunda ne kadar yeterli buluyorsunuz?	İyi düzeyde (%)	Orta düzeyde (%)	Yetersiz düzeyde (%)	Toplam	χ^2	Sd	P
Çukurova Üniversitesi	35.4	52.1	12.5	100	4.42	5	.49
Dokuz Eylül Üniversitesi	20.8	56.3	16.7	100			
Fırat Üniversitesi	25.5	44.7	27.7	100			
Harran Üniversitesi	33.3	43.8	22.9	100			
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	19.6	58.7	21.7	100			
Uludağ Üniversitesi	26.5	50	23.5	100			

Tablo 12'de görüldüğü gibi, üniversite fark etmeksizin öğrencilerin (%44-58'i) kendini bilgisayar ve internet teknolojileri konusunda orta düzeyde yeterli bulmaktadırlar. Üniversite bazında bilgisayar ve internet teknolojileri yeterliliği açısından öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir ($\chi^2 = 4.42$; Sd. = 5).

Tablo 13: Sınıflar düzeyinde internet ve bilgisayar teknolojisi yeterlilik durumları

Kendinizi internet ve bilgisayar teknolojileri konusunda ne kadar yeterli buluyorsunuz?	İyi düzeyde (%)	Orta düzeyde (%)	Yetersiz düzeyde (%)	Toplam (%)	χ^2	Sd	P
1.Sınıf	22.7	55.5	21.8	100	7.26	6	0.3
2.Sınıf	33.3	45.0	20.0	100			
3.Sınıf	23.7	53.9	19.7	100			
4.Sınıf	45.5	36.4	13.6	100			

Sınıflar düzeyinde 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin (%45-55'i) kendini bilgisayar ve internet teknolojileri konusunda orta düzeyde yeterli bulmaktayken 4. sınıf öğrencilerinin %45.5'i kendini bilgisayar ve internet teknolojileri konusunda iyi düzeyde yeterli bulmaktadırlar.

Sınıflara göre bilgisayar ve internet yeterliği açısından öğrenciler arasında da anlamlı bir farklılaşmanın oluşmadığı χ^2 analizi sonuçlarıyla anlaşılmıştır ($\chi^2 = 7.26$; Sd= 6) (Tablo 13).

Tablo 14: Cinsiyete göre internet ve bilgisayar teknolojisi yeterlilik durumları

Kendinizi internet ve bilgisayar teknolojileri konusunda ne kadar yeterli buluyorsunuz	İyi düzeyde (%)	Orta düzeyde (%)	Yetersiz düzeyde (%)	Cevapsız (%)	Toplam (%)	χ^2	Sd	P
Erkek	27.6	52.4	19.3	.7	100	.44	2	0.8
Bayan	26.4	49.6	22.4	1.6	100			

İnternet ve bilgisayar teknolojileri konusunda öğrencilerin yeterlilik düzeylerinin cinsiyet açısından karşılaştırılması yapıldığında da Tablo 14'te görüldüğü gibi anlamlı bir farklılaşmanın oluşmadığı, bilgisayar ve internet kullanım konusunda bayan ve erkek öğrenciler kendilerini benzer düzeyde yeterli görmektedirler. ($\chi^2 = .44$; Sd=2). Erkek ve bayan öğrencilerin yarısı (sırasıyla %52.4 ve %49.6) kendilerini bilgisayar ve internet teknolojileri konusunda orta düzeyde yeterli bulmaktadırlar.

d. Öğrencilerin İnterneti Kullanma Amaçları

Ankette, öğrencilerin interneti kullanma amaçlarını irdelemeye yönelik sorulan soruya cevap olabilecek 5 seçenek sunulmuştur. Öğrencilerin interneti kullanım amaçları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 15: Öğrencilerin interneti kullanma amaçları

İnterneti en çok hangi amaç için kullanıyorsunuz?	Ders amaçlı, ödev, proje, araştırma	İletişim- e-posta, Chat, facebook, twitter	Eğlence-Oyun, müzik, film vb.	Güncel haberlere ulaşmak e-gazete haber-siteleri	Bilgiye ulaşma- Ders dışı bilgi	Cevapsız	Toplam	χ^2	Sd	P
Frekans	63	40	36	26	25	81	271	24.89	4	.00
Yüzde	23.25	14.76	13.28	9.59	9.23	30.26	100			

Tablo 15'te görüldüğü üzere öğrencilerin % 23.25'si ders, % 14.76'sı iletişim, % 13.28'i eğlence, % 9.59'u güncel haberlere ulaşma ve % 9.23'ü ders dışı bilgiye ulaşma amacıyla interneti kullanmaktadır. χ^2 istatistikleri hesaplandığında interneti ders amaçlı kullanan öğrencilerin sayısı ders dışı bilgiye, güncel haberlere ve eğlence ve oyun amaçlı kullananlara oranla anlamlı olarak yüksektir (sırasıyla $\chi^2 = 16.4''$; Sd=1; $\chi^2 = 15.38$; Sd=1; $\chi^2 = 7.36$; Sd=1).

İnterneti kullanım amaçları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmaktadır ($\chi^2 =24.89$; Sd=4).

Bununla birlikte, öğrencilerin % 30.26'sı ise ankette verilen seçeneklerden hiçbirini seçmemiştir. Katılımcıların %25'inin interneti çok fazla kullanmamaları (Bk. Tablo 7) bu sorunun boş bırakılma gerekçesini izah edebileceği düşünülmektedir.

224 **Tablo 16:** Üniversitelere göre interneti kullanım amaçları

OMÜİFD

Üniversite	İnterneti en çok hangi amaç için kullanıyorsunuz?						χ^2	Sd	P
	Ders amaçlı, ödev, proje araştırma (%)	İletişim- e-posta, Chat, facebook, twitter (%)	Eğlence-Oyun, müzik, film vb. (%)	Güncel haberlere ulaşmak e- gazete, radyo, haber siteleri (%)	Bilgiye ulaşma- Ders dışı bilgi (%)	Toplam (%)			
Çukurova Üniv.	23.8	19.0	23.8	14.3	19.0	100	.67	4	.96
Fırat Üniversitesi	41.9	9.7	12.9	12.9	22.6	100	10.77	4	.03
Dokuz Eylül Üniv.	27.3	9.1	31.8	18.2	13.6	100	3.91	4	.42
Ondokuz Mayıs Ü.	22.2	44.4	13.9	13.9	5.6	100	15.94	4	.00
Uludağ Üniv.	45.5	30.3	15.2	3.0	6.1	100	20.79	4	.00
Harran Üniv.	34.0	10.6	21.3	19.1	14.9	100	7.36	4	.12
Toplam (%)	33.2	21.1	18.9	13.7	13.2	100			

Tablo 16'da görüldüğü üzere Pearson χ^2 testi sonuçlarına göre; interneti kullanım amaçlarının oranları Fırat, OMÜ ve Uludağ Üniversitelerinde anlamlı farklılıklar göstermektedir. Buna göre Fırat üniversitesinde en çok ders amaçlı, ödev, proje, araştırma amacıyla (%41.9), en az İletişim e-posta,

Chat, facebook, twitter (%9.7) için; OMÜ’de en çok iletişim (%44.4), en az ders dışı bilgi (%5.6); Uludağ Üniversitesinde en çok ders amaçlı (% 45.5) en az güncel haberlere ulaşma (%3) için kullanılmaktadır. Diğer üniversite-lerde internetin kullanım amacı yönünden istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır.

Çukurova ve Harran Üniversitesinde internetin ilk iki sıradaki kulla-nım amacı, ders amaçlı, ödev, proje, araştırma ve eğlence-oyun, müzik, film vb. olarak tespit edilmiştir. Fırat Üniversitesinde ilk iki sırayı Ders amaçlı, ödev, proje, araştırma ve Bilgiye ulaşma-Ders dışı bilgi almaktadır. Dokuz Eylül Üniversitesinde ilk iki sırayı Eğlence-Oyun, müzik, film vb. ve Ders amaçlı, ödev, proje, araştırma almaktadır. OMÜ’de İletişim e-posta, Chat, facebook, twitter ile Ders amaçlı, ödev, proje, araştırma ilk iki sırayı almak-tadır. Uludağ üniversitesinde ilk iki sırayı Ders amaçlı, ödev, proje, araş-tırma ve İletişim- e-posta, Chat, facebook, twitter almaktadır (Bk. Tablo 16).

Tablo 17: Sınıflar düzeyinde interneti kullanım amaçları

Okumakta olduğunuz sınıf	İnterneti en çok hangi amaç için kullanıyorsunuz?					Toplam (%)	χ^2	Sd	P
	Ders amaçlı, ödev, proje, araştırma (%)	İletişim- e-posta, Chat, facebook, twitter (%)	Eğlence-Oyun, müzik, film vb. (%)	Güncel haberlere ulaşmak e -gazete, radyo, haber siteleri (%)	Bilgiye ulaşma- Ders dışı bilgi (%)				
1.Sınıf	41.6	18.0	19.1	10.1	11.2	100	28.7	4	.00
2.Sınıf	29.5	22.7	13.6	18.2	15.9	100	3.5	4	.48
3.Sınıf	23.1	23.1	23.1	15.4	15.4	100	1.39	4	.85
4.Sınıf	18.8	31.3	18.8	18.8	12.5	100	1.5	4	.83
Toplam	33.0	21.3	18.6	13.8	13.3	100			

Tablo 17’de görüldüğü gibi interneti ders amaçlı kullanım oranı 1. sı-nıftan itibaren kademeli olarak düşmekteyken interneti iletişim amaçlı kullanım oranı kademeli olarak artmaktadır. Pearson χ^2 testi sonuçlarına göre sınıflar düzeyinde interneti kullanım amaçları açısından 1. sınıflar hariç anlamlı bir farklılaşma yoktur. Birinci sınıflarda internetin ders amaçlı

kullanım oranı istatistiksel olarak diğer amaçlara göre daha yüksektir ($\chi^2 = 28.7$; $Sd=4$).

Tablo 18: Cinsiyete göre interneti kullanım amaçları

Cinsiyet	İnterneti en çok hangi amaç için kullanıyorsunuz?						χ^2	Sd	P
	Ders amaçlı, ödev, proje, araştırma	İletişim- e-posta, Chat, facebook, twitter	Eğlence-Oyun, müzik, film vb.	Güncel haberlere ulaşmak- E gazete, radyo, haber siteleri	Bilgiye ulaşma- Ders dışı bilgi	Toplam			
Erkek (%)	32.7	18.2	17.3	16.4	15.5	100	11.36	4	.02
Bayan (%)	34.2	24.1	21.5	10.1	10.1	100	11.38	4	.00
Toplam	33.3	20.6	19.0	13.8	13.2	100			

Öğrenciler içinde internet en çok ders, ödev proje, araştırma amaçlı, en az da ders dışı bilgiye ulaşma amacıyla kullanılmaktadır. Tablo 18’de görüldüğü gibi cinsiyet düzeyinde yapılan ikili karşılaştırmalar için kullanılan χ^2 testi sonuçlarına göre; hem erkek hem de bayan öğrencilerde internetin en öncelikli kullanım amacı Ders amaçlı, ödev, proje, araştırma; en az öncelikli amaç ise Bilgiye ulaşma- Ders dışı bilgiye ulaşmaktır (sırasıyla $\chi^2 = 11.36$; $Sd=4$ ve $\chi^2 = 11.38$; $Sd=4$).

Yorum ve Tartışma

Bu çalışmanın amacı örneklem olarak seçilen 6 farklı Eğitim Fakültesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Bölümü öğrencilerinin bilgi iletişim teknolojileri konusunda ne derece yeterli oldukları, onların bilgisayar ve internet uygulamalarının ne derece gerekli olduğuna ait görüşleri incelenmiştir. Bu bağlamda; DKAB Bölümü öğrencilerinin bilgisayar ve internete erişim imkânları, internete girme sıklıkları, bilgisayar ve internet teknolojileri konusunda yeterlilik düzeyleri ve interneti kullanım amaçları ölçülmüştür. Daha sonra ortaya çıkan sonucun öğrencilerin cinsiyet, sınıflar ve devam ettikleri üniversitelere göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin büyük kısmı internet ve bilgisayar erişimine sahip değildir. Benzer şekilde Aşkar ve Umay’ın 2000

yılında Hacettepe Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrenciler üzerinde yaptıkları araştırmada da bu hususu destekler sonuca ulaşılmıştır.¹²

DKAB Bölümü öğrencilerin büyük çoğunluğu kendilerini bilgisayar ve internet teknolojileri konusunda yeterli görmekte-dirler. Yeterliliğin cinsiyet açısından karşılaştırılması yapıldığında anlamlı farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir. Ancak Aşkar ve Umay'ın yaklaşık onbir yıl önce 2000 yılında Hacettepe Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü'nde okuyan öğrenciler üzerinde yaptıkları araştırmada öğrencilerin bilgisayar konusunda kendi yeterliklerine olan inançlarının yüksek olmadığı görülmüştür.¹³ Ulaştığımız sonucu destekler bulgular Dilek Gülten Çağırğan ve arkadaşlarının yaptıkları araştırmada, cinsiyet düzeyinde öğrenciler arasında Bilgisayara İlişkin Öz-Yeterlik Algısı'nın farklılık göstermediği hatta kız öğrencilerin meraklılık düzeylerinin erkek öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.¹⁴ Aynı doğrultuda Göktaş, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre bilgisayar ve iletişim teknolojilerini kullanmada özgüven düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.¹⁵ Bununla beraber Aynur Kolburan ve Funda Dağ'ın Kocaeli Üniversitesi düzeyinde yaptıkları çalışmada, erkek öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.¹⁶ Benzer bulgu

¹² Petek Aşkar, Aysun Umay, (İlköğretim Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Bilgisayarla İlgili Öz-Yeterlik Algısı), *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2001, sayı: 21, s. 7.

¹³ Aşkar, Umay, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Bilgisayarla İlgili Öz-Yeterlik Algısı, sayı: 21, s. 7.

¹⁴ Dilek Gülten Çağırğan, İsmail Öz-sarı, Yavuz Yaman, Yasemin Deringöl, (Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmen Adaylarının Bilgisayara İlişkin Öz-Yeterlik Algıları ile Meraklılık Düzeyleri Arasındaki İlişki), *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, Antalya 11-13 Kasım 2010, s. 489.

¹⁵ Zekeriya Göktaş, (Beden Eğitimi ve Spor Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Özgüven Algılamaları), *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2011, Cilt V, sayı 1, s. 55.

¹⁶ Aynur Kolburan Geçer, Funda Dağ, (Üniversite Öğrencilerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Kocaeli Üniversitesi Örneği), *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2010, Cilt.VII, sayı: I, s. 7.

“Marmara Üniversitesi Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bilgisayarla İlgili Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi” çalışmasında Çetin tarafından da bulunmuştur.¹⁷ Erkek öğrenciler lehine elde edilen benzer sonuçlar daha önce yapılan bazı çalışmalarda da tespit edilmiştir.¹⁸

Araştırmaya katılan öğrencilerin 1/3’ü interneti dersleri ile ilgili araştırma, ödev, proje ve benzeri akademik faaliyetler için kullandıklarını belirtmişlerdir. Buna karşın, Aşkar ve Umay’ın çalışmasında öğrencilerin, bilgisayarları olmasa bile internete (muhtemelen haberleşme, “chat” yapmak ya da oyun oynamak için) girdikleri ifade edilmiştir.¹⁹ Yanık’ın Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi’nde (ADPÜ) öğrenim gören Azeri öğretmen adayları üzerinde yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının internetin öğretimde kullanımı, sosyal etkileşimde kullanımı, iletişimde kullanımı ve bilgi paylaşımında kullanımı bakımından aralarında anlamlı fark bulunmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının internetin öğretimde kullanımından hoşlanmaya yönelik tutum puan ortalamalarının internetin öğretimde kullanımına ilişkin puan ortalamalarından daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durumu Yanık, öğretmen adaylarının internet destekli bir öğretim tecrübesi yaşamamış olmalarından kaynaklanabileceğini ifade etmektedir.²⁰

228

OMÜİFD

¹⁷ Barış Çetin, (Marmara Üniversitesi Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bilgisayarla İlgili Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi), D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 2008, sayı: 11, s. 111

¹⁸ Ali Haydar Doğu, (Üniversiteyi Kazanan Öğrencilerin Temel Bilgi Teknolojilerini Kullanabilme Düzeylerinin Bölgesel Analizi), *Akademik Bilişim 2008*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi 30 Ocak - 01 Şubat 2008, s. 381; Mine Işıksal, Petek Aşkar, (İlköğretim Öğrencileri için Matematik ve Bilgisayar Öz-Yeterlik Algısı Ölçekleri), *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2003, sayı: 25, s.116-7; Buket , Akkoyunlu, Feza Orhan, (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanma Öz Yeterlik İnancı İle Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki), *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2003, Cilt II, Sayı: 3, s. 93-97.

¹⁹ Aşkar, Umay, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Bilgisayarla İlgili Öz-Yeterlik Algısı, sayı: 21, s. 7.

²⁰ Canan Yanık, (Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Okuryazarlık Algıları İle İnternet Kullanımına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki), *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 2010, sayı: 39, s. 371-382.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin büyük kısmı internet ve bilgisayar erişimine sahip değildir. Teknoloji okuryazarlığının önem kazandığı günümüzde üniversitelerin öğrencilerin bilişim teknolojilerine erişimini kolaylaştıracak önlemler almaları gerekmektedir.

Bilgisayar ve internete erişim imkânları açısından özellikle Çukurova ve OMÜ öğrencileri arasında büyük farklar tespit edilmiştir. Sosyo-ekonomik düzey, tutum ve barınma imkânları gibi değişkenlerin bu farkın sebepleri olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmaya katılanların çoğunluğu (%60.5) interneti en az haftada birkaç gün kullanmaktadırlar. Fakat nispeten son sınıf öğrencileri interneti daha az kullandıklarını ifade etmişlerdir. 4.sınıf öğrencilerinin meslek ya da kariyer sınavlarına hazırlanmalarından dolayı diğer sınıflara oranla interneti daha az kullandıkları düşünülmektedir. Fakat bu tezimizi destekleyecek her hangi bir bulgu literatürde de bulunamamıştır. Araştırmanın önemli bulgularından biri de bayan öğrencilerin erkek öğrencilere göre interneti daha az kullanıyor olmalarıdır. Cinsiyete göre erişim imkânı bakımından bir fark olmamasına rağmen kullanım sıklığında gözlenen bu fark dikkat çekicidir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu kendilerini bilgisayar ve internet teknolojileri konusunda yeterli görmektedirler. Bu sonuç öğrencilerin kendi ifadelerinden elde edilen verilere dayanmaktadır; uygulama ya da bir sınav sonucuna göre öğrencilerin yeterlilik düzeyleri tespit edilmiş değildir. Öğrencilerin bu konudaki düşüncelerinin uygulamalı bir sınavın sonuçları ile karşılaştırılabileceği bir çalışma yapılması tavsiye edilmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 1/3'ü interneti dersleri ile ilgili araştırma, ödev, proje ve benzeri akademik faaliyetler için kullandıklarını belirtmişlerdir. Her ne kadar bu oranın beklenen seviyede olmadığı düşünülse de, azımsanmayacak düzeyde olduğu da söylenebilir.

Teknolojinin eğitim amaçlı kullanımının her geçen gün arttığı ve akademik çalışmalara konu olduğu günümüzde, öğrencilerin internet ve bilgi-

sayar kullanımlarının akademik konular için de desteklenmesi tavsiye edilmektedir. Bu konuda öğrencilerin motive edilebilmesi ve teknolojiye yukarıda verilen amaçlar doğrultusunda daha etkin bir şekilde kullanabilmeleri için üniversite öğretim elemanlarına görevler ilgili literatürde²¹ yüklenmiştir. Teknolojinin öğretim faaliyetlerine etkin bir şekilde entegre edilmesi öğrencilerin de bilgi kaynaklarına erişim noktasında teknolojiyi daha etkin kullanmasını sağlayacaktır. Dolayısı ile bilgi kaynaklarına erişim yeterli düzeyde sağlarsa, teknolojinin öğrenme-öğretme süreçlerine entegrasyonu kolaylaşabilir.

Eğitim teknolojileri konusunda nitelikli eğitim alan öğretmenlerin sınıf içinde yeni teknolojileri daha etkili kullandıkları görülmüştür (Archer, aktaran Flowers ve Algozzine, 2000). Algozzine ve arkadaşlarının (1999) da ifade ettiği gibi, öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar kullanma yeterlilikleri yükseldiği takdirde derslerin verimliliği de artacaktır.

Bölümlerin internet sayfalarında ders içeriklerine ilişkin doyurucu ve doğru kaynakların bulunduğu portalların hazırlanması ve faydalı sitelere linklerin verilmesi önemli görülmektedir. Bu sayede hem ders amaçlı internet kullanım oranı artacak hem de doğru kaynak ve bilgiye ulaşılmış olacaktır. Bu noktada öğrencilere nitelikli bilgiye ulaşma yollarını öğretme, düşünme becerisini geliştirme ve bilişim okuryazarlığı bilincini arttırma yönünde çalışmalara gereksinim duyulmaktadır.

²¹ UNESCO, (Recommendation Concerning the Status of Higher-Education, Duties and Responsibilities of Higher Education Teaching Personnel), 29th General Conference Paris, 1997, s.11-13, <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001132/113234mb.pdf>, (Erişim Tar. 30 Temmuz 2011); YÖK, (Öğretim Elemanları, *Öğretim Üyelerinin Görevleri md. 22*) 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu, <http://www.yok.gov.tr/content/view/435/>, (Erişim Tar. 29 Temmuz 2011); Carolin Kreber, (How University Teaching Award Winners Conceptualise Academic Work: Some Further Thoughts on the Meaning of Scholarship), *Teaching in Higher Education*, 2000, sayı: 5 (1), s. 64; Kasım Karakiitük, Binali Tunç, Güven Özdem, Tuncer Bülbül, *Eğitim Fakültelerinin Öğretim Elemanı Profili*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayın No: 205, Ankara 2008, s. 13-22.

Kaynakça

- Akkoyunlu, Buket, Kurbanoglu, Serap, (Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı ve Bilgisayar Öz-Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma), *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2003, sayı: 24, s.1-10.
- Akkoyunlu, Buket, Orhan, Feza, (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanma Öz Yeterlik İnancı İle Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki), *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2003, Cilt II, Sayı: 3, s. 93-97.
- Akteke-Öztürk, Başak, Arı Fatih, Kubuş, Okan, Gürbüz Tarkan, Çağltay Kürşat, (Öğretim Teknolojileri Destek Ofisleri ve Üniversitedeki Roller) *X. Akademik Bilişim Konferansı Bildiri Kitapçığı*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 2008, s. 297-302.
- Alastair, G. Smith, (Testing the Surf: Criteria for Evaluating Internet Information Resources), *The Public-Access Computer Systems Review* 8, University of Houston 1997, Sayı: 3. (<http://epress.lib.uh.edu/pr/v8/n3/smit8n3.html>, (Erişim tar. 15 Mart 2011).
- Algozzine, B., Bateman, L. R., Flowers, C. P., Gretes, J. A., Hughes, C. D., & Lambert, R. (Developing Technology Competencies in a College Of Education), *Current Issues in Education*", 1999, c. II, sayı: 3. <http://cie.ed.asu.edu/volume2/number3/>, (Erişim tar. 15 Mart 2011).
- Alkan, Cevat, Eğitim Teknolojisi, Anı Yayıncılık, Ankara 1998.
- Anderson, P. F., Grove, S., Allee, N. ve Hill, S. (Consumer Health Web Site Evaluation Checklist), 2001. <http://www-personal.umich.edu/~pfa/mlguide/free/webeval.pdf> (Erişim Tar. 17 Mart 2011).
- Aşkar, Petek, Umay Aysun, (İlköğretim Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Bilgisayarla İlgili Öz-Yeterlik Algısı), *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2001, sayı: 21, s. 1-8
- Awoloye, Michael, Siyanbola, William, Egbetokun, Abiodun, Yesufu Thomas and Adewoyin, Joan, (Pattern of Computer and Internet Use among Teachers in Higher Institutions in Nigeria), *The International Journal Of Learning*, 2008, sayı: 15, http://mpr.a.ub.uni-muenchen.de/25226/1/MPRA_paper_25226.pdf (Erişim Tar. 16 haziran 2011)
- Barker, Joe, (Web Page Evaluation Checklist), *The Teaching Library, University of California*, Berkeler, http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/Guides/Internet/EvalForm_General_Barker.pdf (Erişim tar. 17 Mart 2011).
- Chavez, Carmen L, _ (Students Take Flight with Daedalus: Learning Spanish in a Networked Classroom), *Foreign Language Annals*, 1997, sayı: 30 (1), s. 27-31.
- Chinwe, Anunobi , V. (Dynamics of Internet Usage: A case of students of the Federal University of Technology Owerri (FUTO) Nigeria.) *Educational Re-*

search and Reviews, 2006, sayı: 1 (6), s. 192-195, <http://www.academicjournals.org/ERR>, (Erişim tar. (9 Mart 2011)).

Cuban, Larry, (High-Tech Schools and Low Tech Teaching), *Journal of Computing in Teacher Education*, 1998, sayı: 14 (2), s. 6-7.

Çağırğan, Dilek Gülten, Özsarı, İsmail, Yaman, Yavuz, Deringöl, Yasemin, (Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmen Adaylarının Bilgisayara İlişkin Öz-Yeterlik Algıları ile Meraklılık Düzeyleri Arasındaki İlişki), *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, Antalya 11-13 kasım 2010, s. 485-491.

Çetin, Barış, (Marmara Üniversitesi Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bilgisayarla İlgili Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi), D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 2008, Sayı: 11, s. 101-114.

Doğu, Ali Haydar, (Üniversiteyi Kazanan Öğrencilerin Temel Bilgi Teknolojilerini Kullanabilme Düzeylerinin Bölgesel Analizi), *Akademik Bilişim 2008*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi 30 Ocak - 01 Şubat 2008, s. 377-382

Erdemir, Naki, Bakırcı, Hasan, Eydurancı, Ecevit, (Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknolojiyi Kullanabilme Özgüvenlerinin Tespiti), *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 2009, Sayı:3, s.99-108.

232

OMÜİFD

Flowers, Claudia P., Algozzine Robert F., (Development and Validation of Scores on the Basic Technology Competencies for Educators Inventory), *Educational and Psychological Measurement*, 2000, Sayı: 60(3), s. 411-418.

Göktaş, Zekeriya, (Beden Eğitimi ve Spor Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Özgüven Algılamaları), *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2011, Cilt V, sayı 1, s. 50-57.

Işık, Özgür, Ersoy Mustafa, Eren Gülçin, Dağdeviren İclal, (Türkiye'deki Eğitim Fakültelerinin "Web Sayfalarının" İncelenmesi), 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 5-7 Eylül 2007, Tokat.

Işık, Özgür, Ersoy Mustafa, Eren Gülçin, Dağdeviren İclal, (Türkiye'deki Eğitim Fakültelerinin "Web Sayfalarının" Karşılaştırılması), 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kong., Gaziosmanpaşa Üniv. Eğitim Fakültesi*, 5-7 Eylül 2007, Tokat.

Işıksal, Mine, Aşkar, Petek, (İlköğretim Öğrencileri için Matematik ve Bilgisayar Öz-Yeterlik Algısı Ölçekleri), *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2003, sayı: 25, s.109-118.

Kabakçı, Işıl, (İnternetle Öğretimin Yararları ve Sınırlılıkları), *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sakarya 2001, Sayı: 3.

Karabeyli, Levent, Coşkun, Arife, Sonuvar, Melda, Ali, Özek, Nükrettin, Parlak, (e-Devlete Geçişte Kamu Kurumları İnternet Siteleri ,Performans Denetim Raporu), Ankara Haziran-2006.

- Karakitük, Kasım, Tunç, Binali, Özdem, Güven, Bülbül, Tuncer, (*Eğitim Fakülte-
lerinin Öğretim Elemanı Profili*), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi
Yayın No: 205, Ankara 2008, s. 13-22.
- Kreber, Carolin, (How University Teaching Award Winners Conceptualise Aca-
demic Work: Some Further Thoughts on the Meaning of Scholarship), *Te-
aching in Higher Education*, 2000, sayı: 5 (1), s. 6-78.
- Ludlow, Barbara L., (Technology and Teacher Education in Special Education:
Disaster or Deliverance?), *Teacher Education and Special Education*, 2001, Sa-
yı: 24(2), s. 143-163.
- Schrock, Kathy, (The ABC's of Web Site Evaluation), [http://kathyschrock.
net/abceval/](http://kathyschrock.net/abceval/), 2001. (Erişim tar. 17 Mart 2011).
- Tillman, Hope N., (Evaluating Quality on the Net), 2003. [http://www.hopetillman.
com/findqual.html](http://www.hopetillman.com/findqual.html), (Erişim tar. 17 Mart 2011).
- UNESCO, (Recommendation Concerning the Status of Higher-Education, Duties
and Responsibilities of Higher Education Teaching Personnel), 29th Gene-
ral Conference Paris, 1997, s.11-13, [http://unesdoc.unesco.org/
images/0011/001132/113234mb.pdf](http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001132/113234mb.pdf), (Erişim Tar. 30 Temmuz 2011).
- Yanık, Canan, (Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Okuryazarlık Algıları İle İnter-
net Kullanımına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki), *Hacettepe Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 2010, sayı: 39, s. 371-382.

